

ZICHTBARE RESULTATEN!

Verslag Workshop Society 5.0: Co-Creating beyond Green *If it looks too good to be green, it probably is*

Auteurs: Marije Kanis & Astrid Lubsen
14 december 2022

Introductie

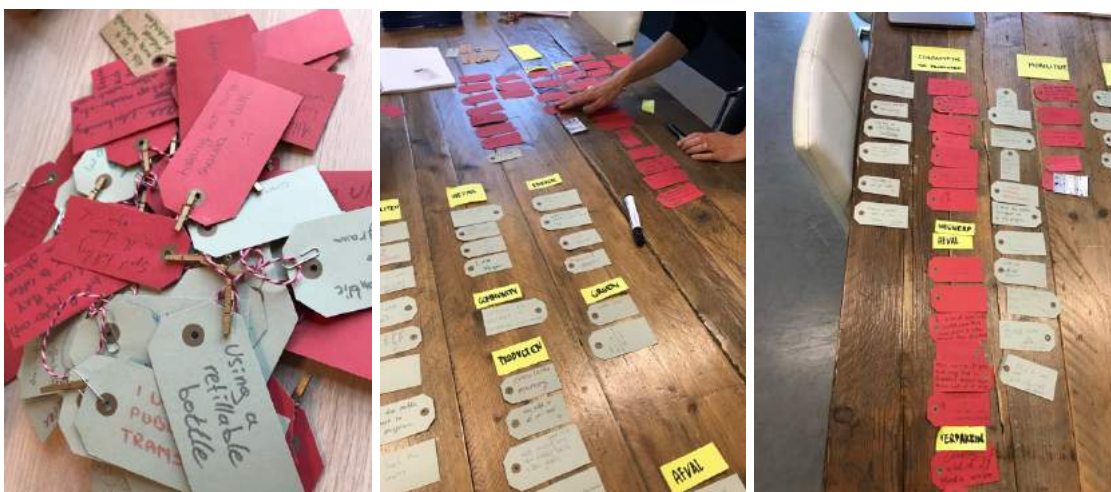
Op 12 Oktober vond in het kader van het project 'Samen Zichtbaar duurzaam' de workshop 'Co-Creating beyond Green' plaats op het [Society 5.0 festival](#). In de kleurrijke setting van het Student hotel werkten de deelnemers aan het co-creëren van een duurzaam heden en toekomst, aan de hand van creatieve technieken, en data.

Duurzaamheid: #WOW en #OWW

Tijdens de workshop kregen de deelnemers -van internationale student tot klimaatactivist- bij entree al meteen de opdracht om hun #WOW en #OWW ('fame' and 'shame') momenten op groene en rode kaartjes te delen rondom eigen duurzame praktijken, zoals het nemen van openbaar vervoer naar het festival (#WOW) of het kopen van een lekkernij met veel plastic (#OWW). Deelnemers waren merkbaar bewust dat ze met voeding, consumptie, afval, reizen, energie- en watergebruik een duurzame impact kunnen hebben, zoals het nemen van de fiets in plaats van het vliegtuig, het recyclen van producten als kleding in plaats van het (over)consumeren en weggooien van goederen als plastic.

Foto van Samen zichtbaar duurzaam teamleden met #WOW en #OWW waslijn van duurzame praktijken: Gideon Bazen, Annika Kuijper, Marije Kanis, Astrid Lubsen-van Roij, Mark van Wees en Monique Pijs

Foto's van #WOW (groen) en #OWW (rood) kaartjes van deelnemers met hun (on)duurzame praktijken en categorisering

Bij visuele analyse bleek dat de input van participanten vooral gericht was op duurzaam *reizen* en *consumptie*, terwijl op *digitaal* vlak ook bewustere keuzes gemaakt kunnen worden. Daarbij bleek ook dat wat precies duurzame praktijken zijn, niet altijd makkelijk te bepalen is. Zo stond op een kaartje naar duurzame praktijken als antwoord 'I don't know'.

Groen bezig?

Er waren ruim meer dan de beoogde max. 25 participanten, een enthousiaste opkomst! De workshop werd door CMD-docent en duurzaamheidscoördinator Astrid Lubsen-Van Roij verder geïntroduceerd met quiz-vragen als *Welk HvA gebouw is qua energie-gebruik het meest duurzame?* Hiervoor werd dankbaar gebruik gemaakt van de expertise van Mark van Wees, van het lectoraat Energie & Innovatie.

What is green, but not sustainable?

A. Green Nespresso cups

B. Green clothing

C. Green river

Creating Tomorrow

Screenshot van presentatie slide met quizvraag tijdens workshop: *Wat is groen, maar niet duurzaam?*

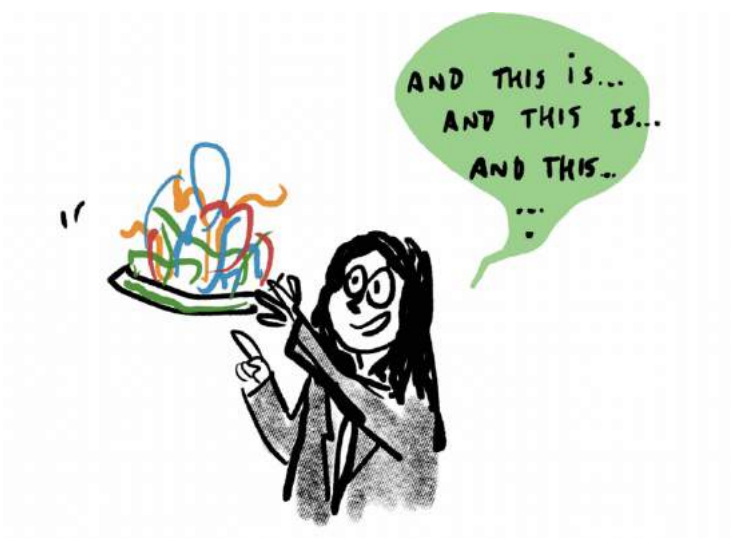
Deelnemers gaven in het algemeen op vraagformulieren aan dat ze vonden dat ze zelf best duurzaam bezig zijn, maar dat het nog wel beter kan. Helemaal bij de HvA, zo was de algemene strekking. Genoemd werd dat wat er bij de hogeschool aan daadwerkelijk duurzame praktijken en acties gebeurt, niet altijd gezien wordt als even duidelijk en 'groen'.

Live drawing (Danibal) tijdens workshop: "Not everything that looks green is sustainable"

Samen zichtbaar duurzaam

Binnen, maar ook buiten de HvA is niet altijd zichtbaar en inzichtelijk wat aan duurzame praktijken gebeurt. Duurzaamheid, en de *mate hiervan* is veelal abstract. Het project Samen zichtbaar duurzaam -een samenwerking tussen onder meer de faculteiten en Center of Expertises van DMCI en Techniek- probeert hier op creatieve en tastbare wijze verandering in te brengen. Met de organisatie van deze workshop was het doel duurzaamheid meer zichtbaar, tastbaar en bespreekbaar te maken.

Live drawing (Danibal) en foto (Pearl Fritsche) tijdens 'show & tell' van data fysicisatie van (on)duurzame praktijken tijdens workshop

DATA PHYSICALISATION

Live drawing (Danibal): Data physicalisation -Let's get physical!

Creatief aan de slag met data - fysicisatie

In Samen Zichtbaar Duurzaam doet het team onderzoek naar hoe zichtbare, tastbare objecten en fysieke verbeelding een rol kunnen spelen in het samen denken over duurzaamheid, en hoe deze bij kunnen dragen aan het versnellen van duurzaamheidstransities. Tijdens de workshop gingen participanten daarom in groepjes aan de slag met datafysicisatie -het fysiek en tastbaar maken van data rondom duurzaamheid. Dit is een creatieve methode waar mede-organisator dr Marije Kanis van lectoraat Creative media for Social change, met dr Monique Pijls van Faculteit Onderwijs & Opvoeding eerder mee hebben gepioneerd (zie ook project [Zichtbaar slimmer](#)).

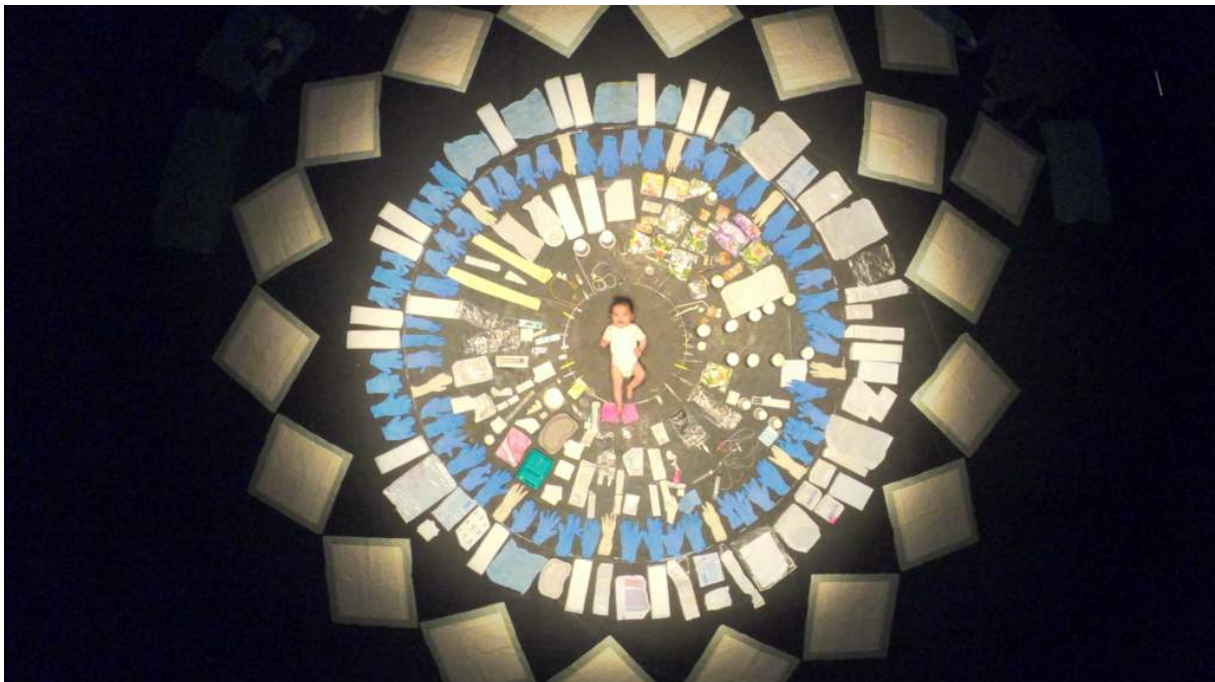
Foto (Marije Kanis): Deelnemers aan de slag tijdens de workshop in het Student hotel

Voorbeelden ter verbeelding

Het team toonde in de workshop een paar gave visuele voorbeelden die zijn verzameld en tot de verbeelding spreken, en kunnen helpen om over duurzaamheid na te denken (zie ook het [Pinterest kanaal Visible sustainable](#)) en de publicatie [Hoe maak je data tastbaar? Voorbeelden van datafysicalisatie](#)).

Foto (Astrid Lubsen-van Roij) van de workshop ruimte met opgehangen voorbeelden van (data) fysicisatie, zoals zichtbaar gevolg van mate papier gebruik (WNF)

Beeld (Maria Kojik) 'My little footprint' laat het aantal afval zien (drie vuilniszakken) die een baby al voor geboorte heeft veroorzaakt (zie ook [Vóór haar geboorte heeft baby Fé al drie vuilniszakken afval veroorzaakt, RTL nieuws, 2022](#))

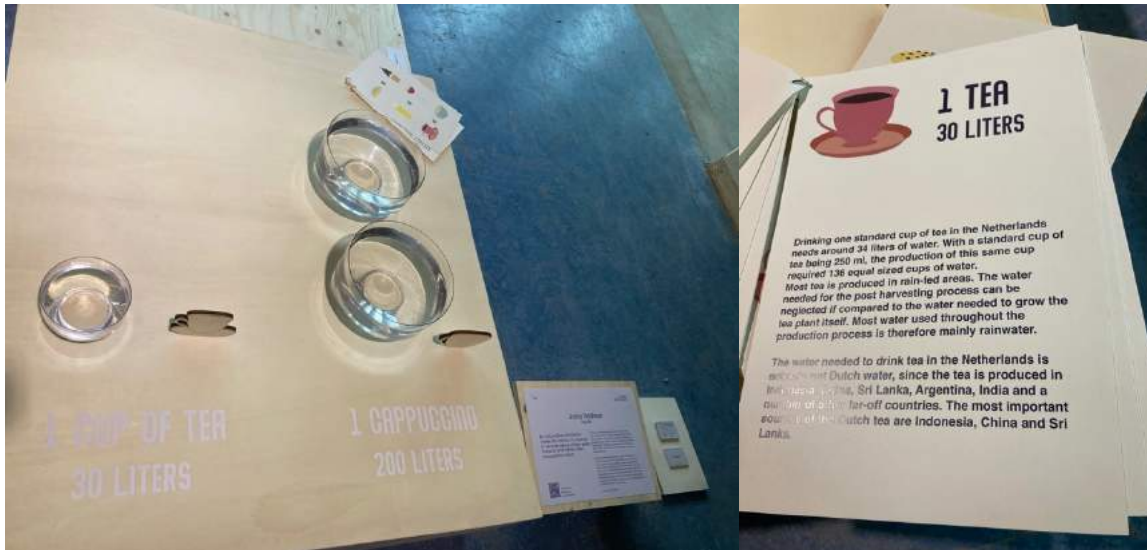

Foto (Marije Kanis) van informatieve installatie 'Aquifer (Josha Veldheer)', een datafysicalisatie met vergelijking van het aantal liters water dat nodig is voor thee (30 liter), cappuccino (140 liter) en andere voeding, tijdens Dutch Design Week 2022. Het nodigt participanten uit om bewust en kritische te reflecteren op hun consumptiegedrag.

Foto (Zak Hussein) van confronterende verbeelding door Banksy, Noord-Londen: I don't believe in global warming

Duurzame verbeelding en discussie met data

Aan de hand van [data sheets](#), A3 en A4-tjes met cijfers rondom duurzaamheid, zoals het duurzaam gedrag in Nederland en verschil bij mannen en vrouwen, windmolens en energiegebruik, maakten de deelnemers met een gevarieerd aanbod aan (deels gerecyclede) materialen fysieke representaties. Gegevens van het CBS (zie ook: <https://longreads.cbs.nl/the-netherlands-in-numbers-2021/how-sustainable-is-our-behaviour/>) en verbeelding dat vrouwen vaak duurzamer gedrag vertonen dan mannen (zoals minder lang douchen), gaf in het proces van datafysicalisatie al best wat discussie.

Participant: *"The bigger person is -of course- the woman."*

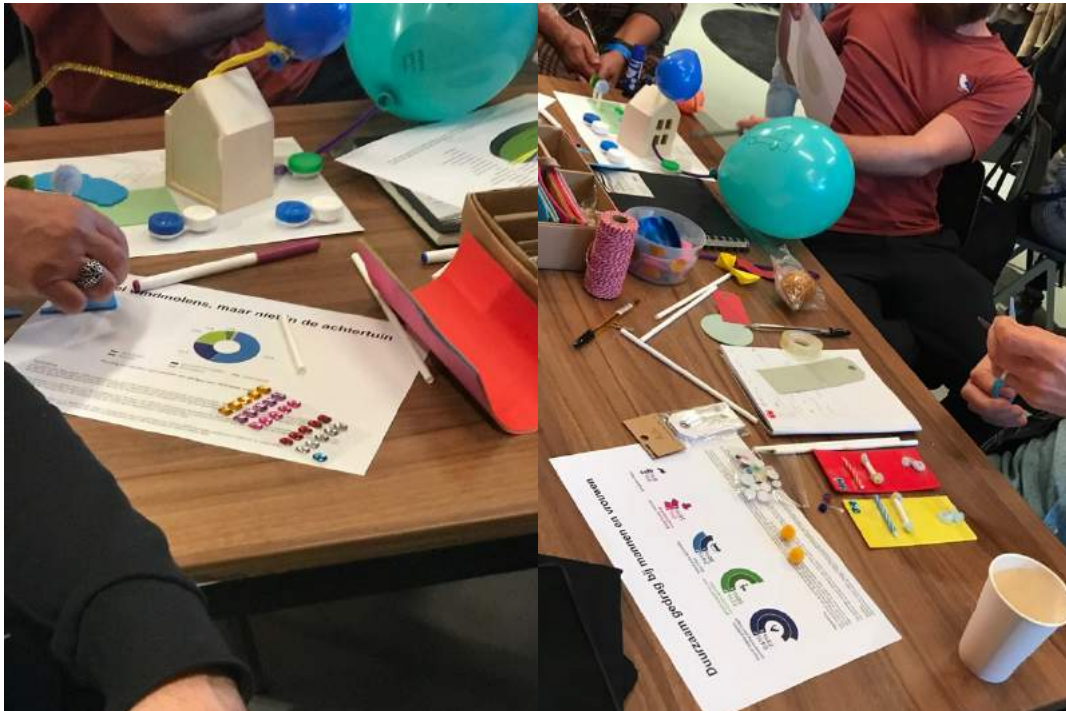

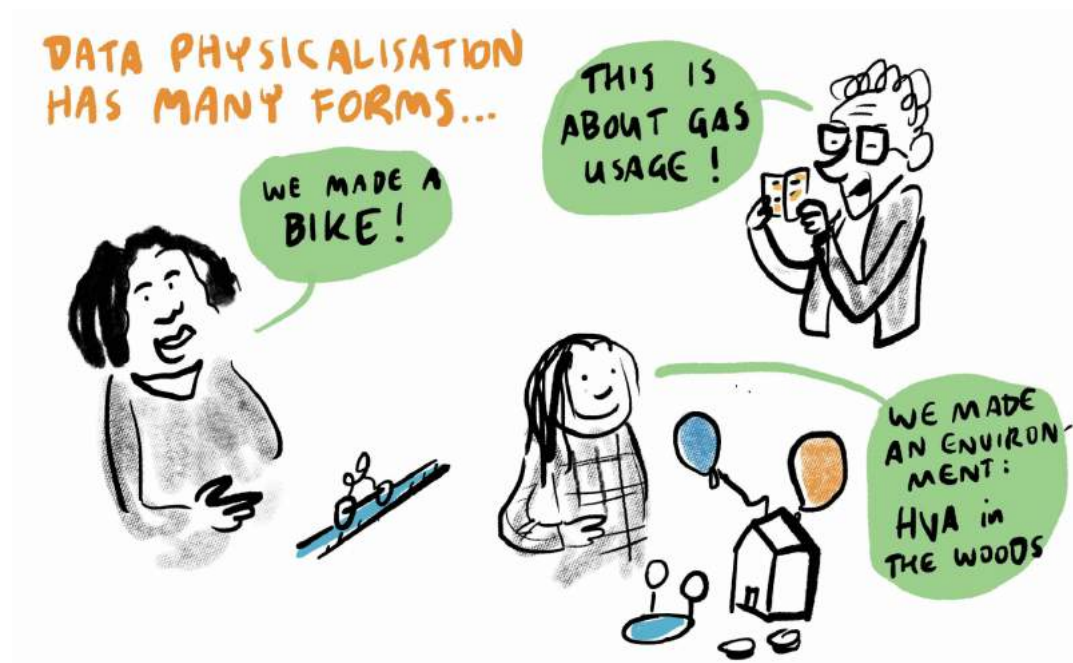
Foto (Marije Kanis) van participanten aan de slag met CBS data rondom 'Duurzaam gedrag bij mannen en vrouwen' en 'Wel windmolens, maar niet in de achtertuin'

Discussie resultaten

De groepjes kwamen met gevarieerde creaties, die wellicht niet altijd perfect mooi uitgewerkt waren om in een museum tentoon te stellen, maar wel aanzet gaf tot gemeenschappelijk anders denken rondom data en duurzaamheid. *"It made me think differently about data."*

Alle groepjes presenteerden hun resultaten, waarin visies rondom duurzaamheid besproken werden aan de hand van hun zichtbare creaties, als *"The future needs more solar panels"*.

Het proces van de workshop werd op visuele wijze vastgelegd door Danibal, een live drawing cartoonist die actief mee tekende tijdens de conferentie (zie [hier](#) voor het cartoon verslag).

Foto (Pearl Fritsche) van Danibal en Annika Kuijper tijdens het Society 5.0 Festival

Leuk die datafysicalisatie

Participanten vonden het een overtuigend leuke en interessante workshop. Wel had het nog langer mogen duren. Over de methode van datafysicalisatie werd positief gesproken: P1: *"Nice conversation starter"* en P2: *"It sticks longer for me"*. Ook zeiden deelnemers dit verder toe te willen passen in hun dagelijkse praktijk. Kortom, de creatieve methode van de workshop bleek een nuttige manier om het onzichtbare en abstracte rondom duurzaamheid bespreekbaarder te maken.

Succes!

Duurzame wensboom

De wensen voor de toekomst die deelnemers aan het einde aan een boompje hingen, hadden een duidelijk simpele overeenkomstige boodschap: “*We need more sustainability.*”

Wensen in de duurzame wensboom

Foto: Ruben Logjes

Verdere vragen?

Contact: Marije Kanis - m.kanis@hva.nl | Astrid Lubsen - a.c.lubsen@hva.nl | Annika Kuijper - a.e.kuijper@hva.nl

Credits

Met dank aan Samen zichtbaar duurzaam team, en de organisatie van het Society 5.0 festival. ‘Samen zichtbaar duurzaam’ is een project dat onderdeel is van de Cross-overregeling. Deze zogenaamde cross-over regeling is een initiatief van het [Centre of Expertise for Creative Innovation \(CoECI\)](#) en het [Centre of Expertise Urban Technology \(UT\)](#), nu bekend als City Net Zero.

Meer informatie

Pagina's rondom Samen zichtbaar duurzaam:

- **Projectbeschrijving op HvA website:** [Project Samen Zichtbaar Duurzaam](#)

- **Projectbeschrijving op CoECI website:**

<https://www.coeci.nl/s/article?urlname=Samenzichtbaarduurzaamh>

PUBLICATIES & CREATIEVE MEDIA

Twitterkanaal 'De verderkijker' van (on)duurzame praktijken (#WOWs & #OWWs):

<https://twitter.com/DeVerderkijker>

Pinterest verzameling 'Visible Sustainable' | Zichtbaar duurzaam voor beeldende en tastbare inspiratie: <https://www.pinterest.com/mekanis/visible-sustainable-zichtbaar-duurzaam/>, samengesteld door Marije Kanis, Samen zichtbaar duurzaam, 2022

Datasheets: Nieuwe data A4's voor datafysicalisatie - Sustainable data stories (2022), Versie 3.1 (in progress), Marije Kanis, Astrid Lubsen-Van Roij, Annika Kuijper, Monique Pijls, Zichtbaar duurzaam, Amsterdam [DOWNLOAD](#)

'Not everything that looks good is sustainable', open source poster (work file) voor de Riso printer, Ontwerp: Marije Kanis, Astrid Roij van Lubsen & Danibal, 2022-2023, [DOWNLOAD](#)

#WOW & #OWW design work files voor de Riso printer: 1. Wat is je (on) duurzame praktijk van de dag?, 2. Big #WOW & #OWW (A3 poster), 3. Small #WOW & #OWW (Met open ruimte voor eigen stelling), Ontwerp: Henriks Porciks, Marije Kanis, Astrid Roij van Lubsen, Hogeschool van Amsterdam, 2022-2023 [DOWNLOAD 1, 2 ,3](#)

Live-cartoon verslag Co-creating beyond green: If it looks too good to be green, it probably is (2022) Daniel -Danibal- Hentschel, Workshop georganiseerd door Marije Kanis, Astrid Lubsen-Van Roij, Annika Kuijper en Mark van Wees, Zichtbaar duurzaam, Society 5.0 festival, Amsterdam [DOWNLOAD](#)

NIEUWSBERICHTEN IN DE MEDIA

- Nieuwsbrief Duurzaam FOO (Faculteit Onderwijs & Opvoeding), december 2022

<https://cdn.hva.nl/2/5/1617/21/->

[AZ1pNgGx3KEyQbFtwDRviWK0cAczzKLy73jjVai2mO3yGgJfFX5kmJVxbf_2U0Z2r170KnMVBbTMBN Tfzdb5nIXH2XELSNNnp5B9Wd018FVT_bGop5WeO_LQOKrsyFzYbx0G8QJ9UBfgtXz9eJxvjsfWKIWh1Y7Bg](https://cdn.hva.nl/2/5/1617/21/-AZ1pNgGx3KEyQbFtwDRviWK0cAczzKLy73jjVai2mO3yGgJfFX5kmJVxbf_2U0Z2r170KnMVBbTMBN Tfzdb5nIXH2XELSNNnp5B9Wd018FVT_bGop5WeO_LQOKrsyFzYbx0G8QJ9UBfgtXz9eJxvjsfWKIWh1Y7Bg)

- 'Project in de spotlight, Samen zichtbaar duurzaam, Nieuwsbrief Kenniscentrum FDMCI #11, december 2022

<https://mailchi.mp/565a8c21cb64/nieuwsbrief-kenniscentrum-fdmci-16731768>

- 'Van visserstrui tot creatieve workshop activity', Nieuwsbericht op LinkedIn, Expertise centre City Net Zero, januari 2023

https://www.linkedin.com/posts/city-net-zero_van-visserstrui-tot-creatieve-workshop-activity-7019297938099068928-xjgO?utm_source=share&utm_medium=member_desktop